

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๑

ธรรมอยู่ที่ใจ-ฟังตนเอง

ที่อำเภอพรเจริญ วัดหลวงปู่คำตันที่ท่านสร้างวัดไว้ มันมีเรื่องขบขันอยู่เท่าทุกวันนี้ เราก็เลยไม่ลืม ขบขันที่ว่าในบริเวณนั้นเป็นหินดาน แล้วก็พวกช่างพากันมาเล่นน้ำอยู่ บริเวณหินดานที่มีน้ำเต็มอยู่แถวนั้น ตั้งแต่สมัยคนยังมีน้อยๆ โน้น คนมีอยู่ไม่มากนัก พระท่านไปภาวนาอยู่ที่นั่น พวกหมู่เพื่อนเดียวกันเล่าให้ฟัง เราเองก็เคยเล่าให้ญาติโยมฟัง ขบขันจะตายแหละ พระอุปัชฌาย์ท่านไปปักกลดอยู่บริเวณนั้น แถวๆ บริเวณหินดานซึ่งมีน้ำมาก รอบๆ บริเวณหินดานที่พระท่านไปพักนั้น โขลงช่างก็มาเล่นน้ำที่นั่นละซิ เล่นน้ำที่มากันเป็นโขลงๆ เล่นจนกระทั่งคนรำคาญ เสียงมันอีกทีก บางคืนจวนสว่างจึงพากันหนีไป ไม่ทราบว่าเขากินอะไรกัน เพราะเล่นน้ำอยู่นั้นเกือบตลอดคืนแต่ละครั้ง ๆ

วันหลังมาพระท่านก็นัดแนะกัน ติดต่อชาวบ้านให้เขาเอาปื๊ดแตกมาสำหรับเคาะไล่ช่าง และชาวบ้านก็นำปื๊ดแตกมาให้จริงๆ ตั้งหลายลูก พอถึงเวลากลางคืนช่างก็พากันมาเล่นน้ำที่บริเวณหินดานนั้น พระพักอยู่ตรงไหนๆ ก็เอาปื๊ดแตกๆ ไปไว้ที่ตรงนั้น เวลาโขลงช่างมาเล่นน้ำที่นั่นก็เคาะขึ้นพร้อมกัน เสียงเคาะปื๊ดแต่ละองค์ดังเป๊กๆ ขึ้นทุกทิศทุกทาง รอบบริเวณนั้น โขลงช่างก็ตื่น...วิ่ง ผู้เคาะปื๊ดก็มีแต่เคาะทำเดียว ไม่คิดหน้าอ่านหลัง เคาะเป๊กๆ ช่างต่างตัวก็ต่างกลัวและต่างตัวต่างวิ่งหนี ไปทางโน้นก็เป๊กๆ ไปทางนั้นก็เป๊กๆ วิ่งมาทางนี้ก็เป๊กๆ ช่างก็ต่างตัวต่างวิ่งไปวิ่งมา และวิ่งไปชนเอากุฏิพระที่อยู่บนหินดานใส่เข้าเปรี้ยง กุฏิพระที่ตั้งอยู่บนหินดานก็ล้มครืนลง พระที่นั่งอยู่ในกุฏินั้นก็ร่อนล่นขึ้นที่นั่น ช่างก็วิ่งไปใหญ่เอาตัวรอด เพราะมันวิ่งหนีตายนี่ กุฏิก็ไม่ใช้กุฏิฝังดิน เป็นกุฏิตั้งอยู่บนหินดานชนบึงเข้ากุฏิก็หงายล้มลงไป พระก็ร้องช่างก็ร้อง ส่วนช่างทั้งร้องทั้งแผ่นดิน แต่พระนั้นร้องอยู่ในกุฏิที่ถูกช่างชนล้มลงไป ตื่นเข้ามาหัวเราะกันลั่นเลย แถวนี้แลที่หลวงปู่คำตันอยู่

เราไปเมื่อเร็ว ๆ นี้เราไปดูเป็นสถานที่เหมาะสมและมีเหตุผลเพียงพอที่ว่าตรงนั้นมีช่างมาเล่นน้ำ ก็เป็นบริเวณที่มีน้ำอย่างนั้นจริง ๆ น้ำก็ลึกด้วย นกเป็ดน้ำเป็นพันไมใช่น้อย ๆ นะมาพักอยู่ที่นั่น เวลาเย็นก็พากันบินไปเที่ยว เข้าๆ ก็บินกลับมาพักอยู่ที่นั่น เมื่อเร็ว ๆ นี้เราไปเพราะชื่อของวัดนี้ตั้งอยู่ในเรื่องความสงบสงัด เหมาะสมทั้งสถานที่บำเพ็ญ ทั้งน้ำท่าที่อยู่ก็ดี เนื้อที่พันกว่าไร่ ค่ำมาก็เย็นสบายเพราะมีหินดานอยู่ ป่าไม้ก็มีป่าไม้อื่นๆ ป่าดงธรรมดาก็มี นั่นละทำเลนั้นที่ช่างมาเล่นน้ำ พระเคาะปื๊ดตรงนั้น เลยไปสร้างวัดที่นั่น

ทีนี้เราลืมไปเสียเขียนผ่านไป ดูว่าจะเป็นปฏิปทาของพระอุปัชฌาย์สายหลวงปู่มนะ ตอนนั้นเขียนถึงหลวงปู่ขาวท่านไปจำพรรษาที่ป่า หมู่บ้านเขามาสร้างใหม่แล้วเขา

มานิมนต์ท่านไปจำพรรษาอยู่ด้วย หมู่บ้านมีไม้ก่หลังคาเรือนแหละ ที่ว่าเสือมาร้องมากัดกันคำรามกันขู่กันอยู่ใต้ถุนศาลานั้น นี่จะทำให้คนสงสัยไม่น้อยนะ เราคิดว่าเมื่อเขียนเรื่องนี้จบไปแล้วจะย้อนกลับมาอธิบายถึงเรื่องศาลาหลังนี้ เลยลืมไปเสีย

ความจริงเป็นอย่างนี้ ศาลาที่ว่าเสือมาคำรามหรือมากัดกันใต้ถุนศาลานี้ คือแต่ก่อนสถานที่นี้เป็นที่อยู่ของพวกเสือ ที่นั่นเป็นถ้ำเข้าไปลึก ๆ โน้น ถ้ำเตี้ย ๆ พอดีกับเสือเข้าไปอยู่อาศัยได้สบายว้างนั้นเถอะ เป็นทำเลของเสือที่เฝ้าอยู่สนุกสนานมาตั้งกับตั้งกัลป์นั้นแหละ พระไปที่นั่น มันมีหินอยู่ทางด้านหนึ่งพอทำเป็นศาลาได้ ท่านเลยเอาไม้มาพาดข้างบน เป็นศาลาขึ้นพออาศัยได้ ข้างล่างมันก็โล่งสัตว์เสืออาศัยได้สบาย โน้นทำเลเสือมันเล่นสนุกสนานเข้าไปข้างในลึก ๆ เพราะฉะนั้นเวลาเสือมาถึงเข้าไปใต้ถุน คนอยู่ข้างบนมันก็เข้าไปใต้ถุน ไปขู่คำรามกันอยู่ใต้ถุนโน้น

นั่นละที่เราเขียนไว้ในหนังสือ ทำให้คนสงสัยเราว่าจะย้อนกลับมาอธิบายเรื่องนี้ แต่มันลืมเสียนี้ เรื่องที่ว่าเสือคำรามแล้วกัดกันอยู่ข้างล่างขณะพระประชุมกันอยู่ข้างบนมันเป็นไปได้ยังไง จะทำให้เกิดข้อข้องใจและสงสัย บางรายอาจไม่เชื่อก็ได้ แต่เหตุผลมีอย่างนั้นละ คือมันมีหินอยู่ทางด้านนี้ ๆ แล้วทางนี้มันโล่ง ท่านก็เลยเอาไม้มาพาดตรงนี้ แล้วเอาอะไรมาปูก็เป็นศาลาขึ้น ข้างใต้ก็โล่ง ๆ เข้าไปโน้น ๆ ถ้ำเตี้ย ๆ พอดีกับเสือนั้นแหละ คนเราอยู่ไม่ได้ มันมาอยู่นั้นตั้งกับตั้งกัลป์แหละ ตั้งแต่ปู่ย่าตายายของเสือ มันเคยอยู่มาพอแล้ว เพราะฉะนั้นจึงอยู่ที่นั่น คนอยู่ข้างบนก็ไม่สนใจเพราะเป็นทำเลของเขา ก็กัดกันขู่คำรามกันอยู่อย่างนั้น พระก็ประชุมอยู่ข้างบน คนก็คงจะสงสัยเพราะเราไม่ได้อธิบายอย่างนี้ให้ฟัง.....ลืม ทำเลเหล่านี้เถอะ ๆ นี่ละที่หลวงปู่ขาวท่านไปอยู่ ปีนั่นไปจำพรรษาอยู่นั้น ๔ องค์ บ้านก็ ๕-๖ หลังคาเรือน เขานิมนต์ให้ท่านไปอยู่ท่านจึงไปอยู่ที่นั่น

ที่ว่าทำเลของหลวงปู่คำตันนี่ดี เราไปเห็นแล้วชอบ ๆ นี่แห่งหนึ่ง แล้วก็ถ้ำพระภูวี่นั่นแห่งหนึ่ง ดีทั้งสองแห่งพอเลือกได้ อย่างภูวี่ที่หินดานข้างบนก็โล่งและกว้างขวางจริง ๆ นี่ แต่ทำเลที่เราจะหาหลบซ่อนอยู่ได้ตามต้องการมันมีอยู่ในป่าโน้น ๆ กว้างขวางมากอยู่ได้อย่างสบาย ตรงกลางนี้มันโล่งจริง ๆ กลางวันเดินไม่ได้เลยเพราะแดดแผดเผา ต้องเดินกลางคืน เวลาเดินจงกรมเดินกลางคืน อยู่หินดานกลางวันก็หลบเข้าไปอยู่ในป่าโน้นเสีย อันนี้เราก็ชอบเราไปดูแล้ว ถิ่นนี้ที่เราไปดูเราชอบอยู่ ๒ แห่ง ที่วัดหลวงปู่คำตันนี่แห่งหนึ่ง ที่นี้ก็กว้างขวางมาก กับวัดถ้ำพระภูวี่ นี่ก็แห่งหนึ่งที่สงัดดี เวลาไปจะมองเห็นกุฏิอยู่โน้นหลังหนึ่ง อยู่โน้น ๆ หลังหนึ่ง อยู่ห่าง ๆ กัน เวลาเข้าไปอยู่ที่ไหนก็สะดวกสบาย

อย่างนั้นแลผู้ไปหาที่ภาวนามันถึงปลุกใจดี ไปอยู่ธรรมดา ๆ ไม่ค่อยปลุกใจ ให้มีลักษณะที่ทำให้จิตใจตื่นเต็นหวาดเสียวและกลัวนั้นละดี อย่างวัดท่านอุทัยวัดหนึ่ง วัดหลวงปู่คำตันวัดหนึ่ง แต่กลัวมันกลัวลม ๆ แล้ง ๆ ไปค่อยเหมาะ ไม่เหมือนแต่ก่อนนะ แต่ก่อนนี้

ทั้งนั้น ทำไมจะเพลินอยู่คำฟ้าแต่เราคนเดียว นั่นอุบายของท่านพลิกบ๊ีบแล้วก็สู้ นี่เรากี่เขียนไว้ในปฏิปทาฯ เกี่ยวกับหลวงปู่คำดีท่านเล่าให้ฟังอย่างถึงใจจำไม่ลืม

ท่านเดินจงกรมอยู่ทางโคราช ทางสะแกราชไปทางอำเภอปักธงชัย แถวนั้นเรากี่เคยไป เป็นดงใหญ่จริงๆ นี่ ตัดลงไปโน้นอำเภอสระแก้ว อำเภอekinบุรีรี ตลอดไปถึงจันทบุรีตัดไปทางสายนี้ ทางเดินจงกรมท่านอยู่ในป่าและหน้าถ้ำ ท่านเล่าให้ฟังนำฟังนะ เวลาท่านเดินจงกรมอยู่เสื่อมันมาหน้าถ้ำ ถ้ำก็ไม่สูงนักมันขึ้นมาได้ธรรมดา เรากี่เดินจงกรมอยู่หน้าถ้ำนั้น เสื่อมันมาเมื่อไรไม่รู้ มากะหิมขึ้นหน้าถ้ำนั้น มาคำรามใส่ท่านเฮ้อๆๆ ทีแรกเรากี่เดินจงกรมอยู่ธรรมดาก็ไม่เห็นกลัว บทเวลาเสื่อกระหิมขึ้นแล้วมันตัวแข็งไปหมดนะท่านว่า มันแข็งอะไรก็ไม่รู้ ท่านก็สอนตัวเองอยู่นานเหมือนกันก็อย่างที่เขียนไว้ในปฏิปทาฯ สัตว์ที่ถูกเรากินนั้นนะ มีอยู่ที่ตัวในพุงของเรา เขาไม่กลัวเธอ ทำไมกินเขาทีนี้เสื่อตัวเดียวจะมากินเราเพียงคนเดียวทำไมถึงกลัว สละให้มันไม่ได้ ท่านว่าระหว่างความตระหนี่ถี่เหนียว ความกลัวกับความกล้ากับธรรมพัดกันอยู่นาน พอสอนกันเต็มที่แล้วก็ตัดสิ้นใจจะสู้ ไม่ใช่ตัดสิ้นใจจะเผ่นหนี รีบตัดสิ้นใจเดี๋ยวนี้ว่าจะลงไปหาเสื่อที่ร้องกระหิมๆ อยู่หรือจะเผ่นหนี ตกลงใจว่าจะสู้แล้วท่านก็ลงไปหามันเลย

แต่ท่านบอกว่าท่านถือโคมไฟไปนะ ปกติโคมไฟท่านแขวนไว้เวลาท่านเดินจงกรม บทเวลาจะไปท่านก็จับโคมไฟแล้วก็เดินลงไป เดินลงไปแล้วเสื่อหายเจ็บบเลย ก็ไปเที่ยวตระเวนหา มันอยู่แถวหินดาน หินดานที่ไหนๆ แถวบริเวณนั้นไปที่ไหนก็ไม่มี เสื่อที่มันกระหิมๆ ก็หายเจ็บบไปเลย ไปตระเวนหาที่ไหนก็ไม่เจอ จะทำให้เจอมัน บทเวลาลงไปหาเสื่อจริงๆ มันเกิดความกล้าหาญ ทีแรกมันกลัว กำหนดสู้ด้วยอรรถด้วยธรรมถึงขั้นเป็นชั้นตายจริงๆ แล้ว ความกล้ากลับเป็นความกล้าขึ้นมา ทีนี้เสื่ออยู่ไหนอยากจะทำมันให้ได้ ท่านว่าจั้น เมื่อพบแล้วไม่เพียงว่าพบเท่านั้น ยังจะเดินเข้าไปลูบคลำหลังมันได้สบายๆ เลย ท่านว่าอย่างนั้น ทั้งๆ ที่ชณะก่อนมันกลัวจนตัวสั่นตัวแข็งไปหมด แต่ชณะนี้มันกล้าจนตัวสั่นอีก ท่านว่าจั้น

ตระเวนหาไปตระเวนหามาเดี๋ยวก็มีธรรมผุดขึ้นในใจหรืออะไรก็แล้วแต่ เกิดขึ้นภายในจิตว่า นี่จะเป็นบ้าถึง ๒ ชั้นเชียวเธอ นี่ธรรมเตือนขึ้นมาภายในใจ เวลาแล้วก็กลัวจนจะเป็นบ้า เวลากล้าหาญก็กล้าหาญจนจะเป็นบ้า แล้วยังจะตระเวนหาเสื่ออีก มันจะบ้า ๓ ชั้นแล้วนะว่าจั้น ผู้หาธรรมย่อมรู้ความพอดี ผู้เสาะแสวงหาธรรมย่อมทราบย่อมรู้ความพอดี ท่านก็เลยหยุดก็กัณฑ์ไม่หาอีก เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างผ่านไปเรียบร้อยแล้ว พอเหมาะพอดีแล้ว ก็กลับไปเดินจงกรมอย่างสบายไม่กลัวอะไรเลยท่านว่า

นี่ช่างเข้ากันได้กับเรื่องบ้าของเราในตอนที่ว่า ท่านโดดเข้าไปหาเสื่อนี้ แต่ความจริงหลวงปู่คำดีท่านจะทำก่อน เราคงทำทีหลังท่าน เพราะเราไปเรียนหนังสืออยู่ก่อน หยุดจาก

เรียนแล้วเราถึงออกปฏิบัติ แต่ท่านปฏิบัติอยู่ก่อนแล้ว ท่านอยู่โคราช พบกันสนิทสนมกัน ตั้งแต่อยู่โคราช คิดว่าอุบายนี้ท่านคงทำก่อนเราแล้ว เมื่อออกมาปฏิบัติกรรมฐานแล้วเราถึงได้ทำ อุบายก็ตรงกันที่ว่าเราบุกเข้าไปหาเสือ มั่นกลัว กลัวจนตัวสั่น เดินจงกรมจนจะก้าวขาไม่ออก เข้าใจว่าข้างทางจงกรมนี้เสือมันหมอบอยู่รอบด้าน นี่คือสัญญาความสำคัญนะ ไม่ใช่มีเสือจริงๆ ความสำคัญว่าเสือมาหมอบคอยจะกินพระชี้ขลาดองค์เดียวนี้เต็มไปหมด เมื่อเสือเต็มสองข้างทางจงกรมแล้ว เพียงพระชี้ขลาดองค์เดียวจะพอกินกันหรือ

บทเวลาจะเอาเหตุเอาผลกันจริงๆ แล้วจะให้ตัวไหนกินก่อน ให้ตัวใหญ่กินก่อน เอ้า กำหนดบอกตัวไหนตัวใหญ่ที่สุด สัญญาตัวหอกเก่งๆ มันก็บอกนะ ก็มันโกหกนี่มันไม่ใช่ความจริง มันบอกว่าหมอบอยู่ตรงนั้น เราก็บุกเข้าไปตรงนั้น เข้าไปมันไม่มี มีแต่ลมๆ แล้งๆ แล้วตัวไหนอีกไล่เสียงกันเข้า ว่าตรงนั้นๆ ก็บุกใหญ่เลยที่นี้ เข้าป่าลึกเลย จนตัดสินใจว่า เอ้า วันนี้ ถ้าความกลัวนี้ไม่หายแล้วยังไงก็ไม่ถอย ใครจะว่าบ้าก็ตาม จะพุ่งออกบ้านไหนก็ไม่รู้ละ ในป่าในเขามันจะออกทะเลไหนก็ไม่รู้ละ ใครจะว่าบ้าก็ตาม ก็เราไม่ได้เป็นบ้า เราตัดสินใจแล้วต่างหากนี่ แน่มันคิดไปอย่างนั้นเสีย บุกไปๆ มันหายชิวที่นี้ ความกลัวนั้นหายกลายเป็นความกล้าขึ้นมา แต่ความกล้าก็กล้าจนตัวสั่นแบบเดียวกับหลวงปู่คำดีท่านว่า เอ้า ทำไมช่างมาตรงกันเสียจริงๆ

อุบายวิธีอย่างนี้เราไปหาได้ที่ไหนในคัมภีร์ ไม่มี ต้องเป็นขั้นตามนิสัย จริตนิสัยของผู้ปฏิบัติแต่ละรายๆ เท่านั้น ที่จะคิดค้นนำออกมาพำร้สอนตน จะออกวิธีใดก็ตามมันหากเป็นขึ้นมาได้ในเวลานั้น คนเราเวลาจนตรอกนั้นละมักฉลาดหรือฉลาดเพื่อเอาตัวรอด ถ้าอยู่เฉยๆ นี่ก็เหมือนหมูขึ้นเขียงให้เขาเอามีดสับย่างไป หมูขึ้นเขียงก็เหมือนกับเราขึ้นหมอนนั่นเอง นี่ถ้าอยู่เฉยๆ ไม่คิดอ่านก็ไม่ฉลาด

เวลาเข้าจนตรอกจนมุมหรือเข้าตาจนจริงๆ คนเราไม่ได้โง่อยู่ตลอดเวลา นะ มันมีทางคิดทางฉลาดได้ เวลาจำเป็นจริงๆ ย่อมคิดช่วยตัวเอง ท่านว่า อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนนันแลเป็นที่พึ่งของตน นี่เป็นเพียงการช่วยตัวเองทั่วๆ ไป ไม่เฉพาะผู้จำเป็นหรือเวลาจำเป็น แปลว่าตนนันแลเป็นที่พึ่งของตน เพราะปกติของมนุษย์นี้หวังพึ่งผู้อื่นตลอดมา ตั้งแต่อยู่ในท้อง ในท้องแม่ก็พึ่งแม่ คลอดออกมาแล้วก็พึ่งพ่อแม่พี่น้องผู้เกี่ยวข้องเพื่อนฝูง แล้วก็พึ่งผู้อื่นเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ นี่เป็นนิสัยของมนุษย์เรา

อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนนันแลเป็นที่พึ่งของตน จะแยกเรื่องเหล่านี้ก็ได้ว่า อย่าพึ่งคนอื่นจนเกินไป มันเป็นความลืมนัวและอ่อนแอไม่เข้มแข็ง ให้เป็นเนื้อเป็นหนังเป็นตัวของตัวเองบ้าง นี่ขั้นหนึ่ง แต่ยังไม่ได้ปฏิบัติธรรมขั้นเด็ดเดี่ยวกว่านี้ แต่พอปฏิบัติธรรมขั้นเด็ดเดี่ยวขึ้นไปโดยลำดับ เช่นเวลาจนตรอกจนมุมแล้วคนเราเอาตัวรอดได้ ปัญญาตัวเอง เกิดได้เองแน่ๆ นี่แลตรงที่ว่าช่วยตัวเองเต็มที่ จิตจะตึ๊ดตึ๊งๆ ทันทินะ อุบายวิธีการต่างๆ จะ

เกิดขึ้นๆ อย่างไม่คาดไม่ฝันก็เกิดขึ้นมาและเอาตัวรอดได้ จึงเรียกว่า อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ทางภาคปฏิบัติซึ่งเห็นได้ชัดประจักษ์ใจ

อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ของธรรมภาคต่างๆ ไปก็เทียบกับว่า มีแต่ให้คนนั้นคนนี้ ช่วยเรื่อยมาไม่เป็นตัวของตัวเอง เทียวลัมทับคนนั้นลัมทับคนนี้อย่างไปหมด เดินด้วยขาของตนก็ไม่ได้นี่ก็ถูก แต่ถูกอยู่ในขั้นนี้แหละ แต่พอถึงขั้น อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ในธรรมภาคปฏิบัติจริง ๆ แล้ว เราเท่านั้นพึ่งตัวเอง จะฉลาดหรือโง่ จะจมหรือฟู จะเจริญหรือเสื่อม จะเป็นหรือตายก็เราคนเดียวเท่านั้น ถ้าลงได้ว่าเราเท่านั้น ๆ แล้วเด็ดเต็มที่ ฟุ้งเลย คำว่า อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ก็เข้าใจเอง อันนี้เป็นอันดับหนึ่งที่เดียว ตนเป็นที่พึ่งของตน ตนเท่านั้นว่า จันเลย

พระกรรมฐานท่านไปภาวนาอยู่ในป่า องค์หนึ่งได้อุบายอย่างหนึ่ง องค์หนึ่งได้อุบายอย่างหนึ่ง เวลามาคูยกันถึงรู้เรื่องราวใครมีสมบัติอะไร เอามาแจกกัน คุยกันนี้จะกินข้าวโม่ก็ตามมีแต่เรื่องสมาธิสมาบัติ เรื่องบำเพ็ญในป่าในเขา เรื่องกล้าเป็นกล้าตาย เรื่องอุบายต่างๆ เทวบุตรเทวดาหรืออะไรที่เข้ามาเกี่ยวข้อง องค์ไหนมีจริตนิสัยอย่างไรๆ ท่านก็ปฏิบัติตามจริตนิสัยของท่าน รู้ตามความสามารถและจริตนิสัยของตน ๆ

เช่นผู้เชี่ยวชาญในทางพวกภูตพวกผีพวกเทวบุตรเทวดา คำว่าเชี่ยวชาญคือว่าท่านมีเครื่องมือให้รู้ให้เห็นอยู่ภายในใจท่าน จะไม่ให้ท่านรู้ท่านเห็นได้ยังไง ก็เหมือนอย่างเครื่องมือแพทย์นั้นแล ในถ้ำย่น้ำนี้มีเชื้อโรคชนิดไหนมากน้อยเพียงไร เช่นอหิวาต์ เป็นต้น ถ้าเราไม่มีเครื่องมือส่องดูก็มองไม่เห็น กินน้ำนั้นเข้าไปก็ตายได้ เพราะไม่ได้ขึ้นอยู่กับคำว่าไม่เห็น แต่ขึ้นอยู่กับความมีอยู่ของเชื้อโรคต่างหาก นี่ก็เหมือนกันเมื่อมีเครื่องมือแล้วมันทะลุไปหมด จะไม่ให้เห็นได้ยังไง เมื่อสิ่งนั้น ๆ มีอยู่ เครื่องมือให้เห็นก็มีอยู่ อย่างตาของเราสำหรับดูให้เห็นมีอยู่ มองไปซีถ้าไม่ใช่คนตาบอดมองไปไหนมันก็เห็น ปฏิเสธได้ยังไงว่าไม่ให้เห็น เพราะรูปสีแสงต่างๆ ที่จะให้เห็นมีอยู่

นั่นแหละเรื่องภายในของจิตที่ว่าญาณหรือญาณหยั่งทราบ คือตาทิพย์หูทิพย์พูดง่าย ๆ จะไม่ให้เห็นไม่ให้ได้ยินได้ยังไง ก็สิ่งที่จะเห็นที่จะได้ยินมีอยู่แท้ๆ เช่น รูปเข้ามาเกี่ยวข้อง ตาเป็นผู้ที่คอยจะเห็น พร้อมทั้งจะรู้จะเห็นจะได้ยินอยู่แล้ว อะไรผ่านเข้ามาทางสายตาก็เห็นทันที ๆ ที่อยู่ภายในวิสัยของตาจะเห็นได้ฟังได้ วิสัยของญาณวิถีก็เหมือนกัน ใครมีความเชี่ยวชาญในทางไหน ท่านจะรู้จะเห็นของท่านในทางนั้น โดยไม่ขึ้นอยู่กับผู้ใดจะมาคัดค้านท่านเลย

เช่นหลวงปู่มั่น ใครจะไปเชี่ยวชาญยิ่งกว่าท่านในสมัยปัจจุบันนี้ ท่านพูดธรรมดา ๆ นะ พูดถึงเรื่องพวกเปรตพวกผีพวกเทวบุตรเทวดา ท่านพูดธรรมดา ๆ โนนเวลามีลูกศิษย์ลูกหาที่มีความรู้ใกล้เคียงกันกับท่าน ถึงความรู้ความฉลาดจะไม่เต็มภูมิเหมือนท่าน ไม่ได้

มากมายกว้างขวางอย่างท่านก็ตาม แต่ก็พูดกันรู้เรื่องกันในสิ่งเหล่านี้ เวลาท่านคุยกันผู้ฟังก็เพลินละซิ เพราะเรื่องทำให้เพลิน

เพราะการปฏิบัติธรรมก็เหมือนเราหารายได้จากงานต่างๆ นั่นแล คนนี้หาทางนี้ คนนี้หาทางนี้ ผลได้เป็นตัวเงินเลี้ยงครอบครัวอัตรภาพร่างกายให้สำเร็จประโยชน์ได้ก็จัดว่ามีผล งานของพระกรรมฐานของผู้บำเพ็ญธรรมก็เหมือนกัน ผู้นี้บำเพ็ญหนักไปทางนี้ ผู้นั้นบำเพ็ญหนักไปทางนั้น ผลรายได้ก็คือสมบัติ เรียกว่าธรรมสมบัติ เหมือนกับผลรายได้ของเรา คือ เงินจากงานแขนงต่างๆ นั่นเอง

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งทั้งหลายที่กล่าวเหล่านี้มีอยู่ทำไมจะไม่ให้รู้ให้เห็น ถ้าอยู่ในวิสัยของท่านจะควรรู้เห็นจำต้องรู้เห็นอยู่โดยดี พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนสิ่งที่เป็นโมฆะแก่โลกนะ สอนสิ่งที่มีอยู่ทั้งนั้นแก่โลก เป็นแต่เพียงว่าโลกยังไม่สามารถรู้ได้เห็นได้ตามท่านเท่านั้นจึงเหมือนสิ่งเหล่านั้นไม่มี แต่เมื่อปฏิบัติตามนั้นแล้วจริตินิสัยของใครที่จะเจออย่างไร ต้องเจออย่างที่ว่านี้ ไม่มีทางเป็นอื่น ถ้าเราอยากรู้อยากเห็นดังที่ท่านสอนไว้ ก็พากันตั้งใจปฏิบัติตามท่านบ้าง ดีกว่าหลับหูหลับตาอยู่เปล่าๆ และนำความมืดบอดของตนมาลบล้าง ตำนานธรรมที่ท่านสอนไว้ด้วยพระปรีชาสามารถเป็นไหนๆ ต่อไปน่ากลัวชาวพุทธเราจะเป็นคู่แข่งธรรมของจริงที่ทรงสั่งสอนไว้ด้วยพระเมตตาสุดส่วน ว่าเป็นของปลอม เป็นโมฆะไม่จริงตามที่ประกาศสอนไว้ไม่อาจสงสัย เพราะลวดลายแห่งการต่อสู้การลบล้างธรรมดูว่านับวันหนาแน่นขึ้นทุกวันเวลา จากกิริยาแห่งความเคลื่อนไหวของพวกเราชาวพุทธ หรือชาวดีแต่พูดก็สุดจะเดาได้ถูก

เท่านั้นพอ